

The background of the entire page is a photograph of several smooth, rounded stones stacked on top of each other, creating a sense of balance and stability. The stones are in shades of blue and green, matching the overall color scheme of the page.

MVO NEDERLAND STIMULEERT BEDRIJVEN OM TE VERDUURZAMEN

In dit verslag leest u
hoe we dat in 2013
hebben gedaan

INHOUD

04 VOORWOORD

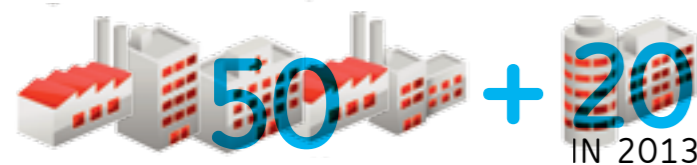
Naast onze brede kennis- en netwerkfunctie leggen we het accent steeds meer op het **VERSNELLEN VAN VERDUURZAMING**.

08 PARTNERS

In 2013 verwelkomden we **350 NIEUWE PARTNERS**, gemiddeld 29 per maand. Met zo'n **2000 AAN-GESLOTEN ORGANISATIES** zijn we het grootste Europese duurzame bedrijvennetwerk.

12 GBN

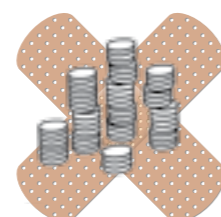
Ons **GROTE BEDRIJVEN NETWERK (GBN)** groeide in 2013 met zo'n **TWINTIG NIEUWE LEDEN**. In totaal telt het netwerk nu **70 BEDRIJVEN** met meer dan **500 MEDEWERKERS**.

06 RAAD VAN TOEZICHT
In september 2013 werden de statuten van MVO Nederland vernieuwd.

10 LEREN EN PRESTEREN VIA MVO NETWERKEN
Om aan de verschillende behoeftes van onze partners tegemoet te komen organiseren wij steeds meer MVO-netwerken.

24 PROJECTEN IN 2013
Een beknopt overzicht van onze door de overheid gefinancierde programma's en projecten, waarmee we werken aan onze publieke missie.

13 MVO NETWERK ZORG

**MEER DAN
€ 17 MILJARD**

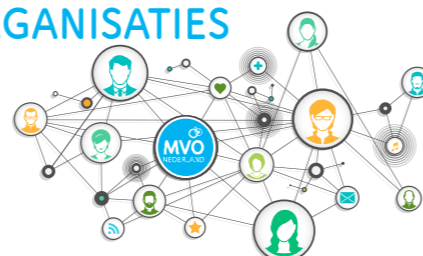
Met een inkoopkracht van **RUIJ € 17 MILJARD** is de zorgsector een opdrachtgever van belang. Wij zien de verduurzaming van deze sector dan ook als **EEN VAN DE SLEUTELS TOT VERDUURZAMING** van de economie.

14 MVO NETWERK BETON

Beton is het **MEEST GEBRUIKTE BOUWMATERIAAL** op aarde. De productie ervan veroorzaakt zo'n **5%** van de totale (menselijke) **CO₂-UITSTOOT**. Volgens onderzoek kan de betonketen zijn uitstoot met **30% VERLAGEN** in 2020.

15 MVO NETWERK BRANCHEORGANISATIES

In 2013 is ons MVO Netwerk Brancheorganisaties gegroeid **VAN 43 NAAR 46 DEELNEMERS**. Via de aangesloten organisaties bereiken we **RUIJ 80.000 BEDRIJVEN**.

16 DE NORMAALSTE ZAAK

De **130 DEELNEMERS** van ons netwerk De Normalste Z zaak hadden in 2013 gezamenlijk zo'n **11.000 MENSEN** met een beperking aan het werk.

17 CIRCULAIRE ECONOMIE

De circulaire economie heeft Nederland veel te bieden. Onderzoek toont aan dat jaarlijks ruim **€ 7 MILJARD** te verdienen valt en ten minste **50.000 BANEN** gecreëerd kunnen worden.

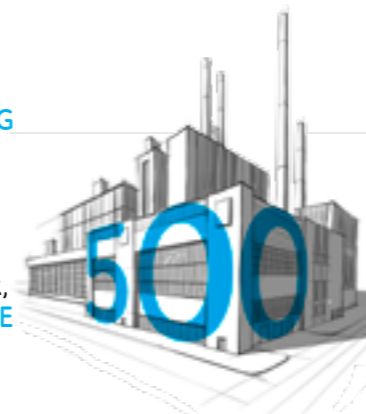
18 MENS EN WERK

Elke twee weken gaven we de **7000+ LEZERS** van onze nieuwsbrief nieuwe informatie over het thema Mens en werk. Via workshops en lezingen hebben we zo'n **350 ONDERNEMERS** persoonlijk bereikt.

19 TRANSPARANTIE

In 2013 introduceerde het **GLOBAL REPORTING INITIATIVE** de G4-rapportagerichtlijnen. De nieuwe richtlijnen zijn de basis voor de Transparantiebenchmark, waar de **500 GROOTSTE BEDRIJVEN** aan deelnemen.

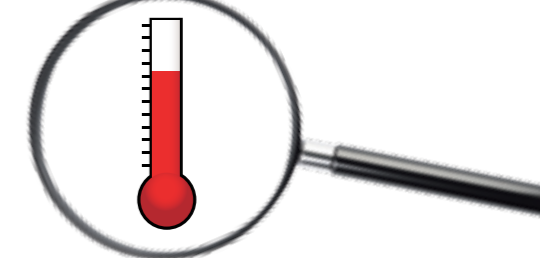

20 MVO-IMPLEMENTATIE

Met de online tool **MVO STEPS** helpen we ondernemers **STAP VOOR STAP** een MVO-beleed te maken en te implementeren. In 2013 hebben we de tool verder verbeterd, ruim **15.000 MENSEN** hebben hem bezocht.

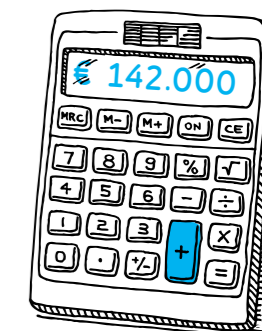
21 INTERNATIONAAL MVO

In mei 2013 publiceerden we de eerste **IMVO-THERMOMETER** waarin we het internationale MVO-gedrag van meer dan **1100 NEDERLANDSE MKB'ERS** onder de loep namen.

25 FINANCIËN

De basissubsidie vanuit de overheid verviel in 2013 en door de slechte economische omstandigheden viel onze omzet iets tegen. Door flink te bezuinigen hebben we ons eigen vermogen toch met **€ 142.000** kunnen versterken.

26 PERSONEEL EN ORGANISATIE

Eind 2013 werkten er **55 COLLEGA'S** (45,2 fte) bij MVO Nederland. Van hen is **69% VROUW** en **31% MAN**. **ELF MENSEN** liepen stage of deden vrijwilligerswerk bij ons.

‘Met Ambitie 2020 roepen wij Nederlandse bedrijven op hun MVO-ambities zichtbaar te maken en op te schroeven’

Willem Lageweg, directeur-bestuurder MVO Nederland

Willem Lageweg
directeur-bestuurder
MVO Nederland

Ondanks minder gunstige economische omstandigheden namen de activiteiten en de impact van MVO Nederland in 2013 verder toe. Het was het eerste jaar waarin we zonder basissubsidie van de Rijksoverheid werkten. Toch konden we onze positie als onafhankelijke kennis- en netwerkorganisatie uitbouwen.

WE BRENGEN STEEDS VAKER PUBLIEKE EN PRIVATE PARTIJEN BIJ ELKAAR om samen te werken aan de businesscase van duurzaamheid. In 2013 hielpen we het Nederlandse bedrijfsleven met name vooruit op terreinen als de circulaire economie, arbeidsparticipatie, transparantie, MVO-implementatie en het uitbouwen en verduurzamen van de internationale handelsrelaties met ontwikkelingslanden. Bovendien zorgden onze MVO-netwerken in de sectoren zorg en beton voor een stevige duurzame impuls in hun ketens.

Versnellen

Naast onze brede kennis- en netwerkfunctie leggen we het accent steeds meer op het versnellen van verduurzaming. Dat doen we op drie niveaus: we faciliteren de bij ons aangesloten bedrijven, we brengen organisaties bij elkaar op sector- of themaniveau en we beïnvloeden op macroniveau de publieke opinie en het beleid. We werken daarbij steeds nadrukkelijker met de inzichten van transitie management.

Wereldvoorbeeld

‘Nederland als wereldvoorbeeld van een circulaire en inclusieve economie’ is de stip op de horizon waar we naartoe werken. Met dat doel voor ogen begonnen we in 2013 de voorbereiding voor ons meerjarenprogramma Ambitie 2020. Koning Willem-Alexander lanceerde het programma officieel tijdens ons Nieuwjaarsfeest in januari 2014.

Met Ambitie 2020 roepen wij Nederlandse bedrijven op hun MVO-ambities zichtbaar te maken en op te schroeven. MVO Nederland helpt hen met kennis en het leggen van verbindingen naar tal van gespecialiseerde kennispartners die hen kunnen helpen bij het realiseren van hun ambities. Ambitie 2020 wordt de rode draad in onze activiteiten voor de komende jaren. In dat kader passen ook onze sectorale en thematische netwerken. Daarin brengen we bedrijven en organisaties samen om duurzame ambities te formuleren en die met elkaar ook waar te maken. MVO Nederland faciliteert inmiddels zo’n veertien van zulke netwerken.

Samenwerking

De samenwerking tussen de organen die in MVO Nederland een belangrijke rol spelen verliep uitstekend. Zo hadden de personeelsvertegenwoordiging (PVT), de programmaraad, de raad van toezicht en het managementteam ieder een belangrijk aandeel in de besluitvorming en de resultaten. Graag wil ik hen zeer bedanken voor hun inbreng en betrokkenheid.

Vooruitblik 2014

Gezien de moeilijke economische omstandigheden hebben we voor 2014 een voorzichtige begroting opgesteld. We voorzien een met 2013 vergelijkbare omzet, zo’n € 6,5 miljoen. Door ons meerjarenpro-

gramma Ambitie 2020 krijgen onze activiteiten inhoudelijk een steeds hoger ambitieniveau. De internationale concurrentiestrijd en de urgentie van de maatschappelijke en de milieuvraagstukken dwingen het Nederlandse bedrijfsleven verder te versnellen op het terrein van MVO en duurzaamheid. Wij zien het als onze taak die versnelling te agenderen en te faciliteren. Daarin zoeken we meer dan ooit de samenwerking met organisaties en bedrijven die op hun terrein eenzelfde ambitie nastreven: het vraagt een sterke krachtenbundeling om de milieu-impact te verkleinen en de sociale impact te vergroten.

We zien dat bedrijven een belangrijke bijdrage kunnen en ook willen leveren aan een betere wereld. De praktijk toont aan dat ondernemingen die hierin voorop gaan beter presteren dan bedrijven die de maatschappelijke urgentie miskennen. Dat geeft ons veel vertrouwen voor de toekomst van MVO en daarmee ook voor de toekomst van MVO Nederland. ●

Willem Lageweg
directeur-bestuurder

RAAD VAN TOEZICHT

In september 2013 werden de statuten van MVO Nederland vernieuwd. Dit was enerzijds nodig omdat de basissubsidie van het Rijk verviel. Daarmee verdween de invloed van de overheid op de bedrijfsvoering en governance. Anderzijds vroeg de verdere groei en professionalisering van de organisatie om een ander bestuursmodel: het bestuur werd raad van toezicht en de directeur kreeg de bestuursverantwoordelijkheid van de stichting. Twee rvt-leden vormen de auditcommissie. Ook werd een managementteam geïnstalleerd, bestaande uit de hoofden van de vijf afdelingen van MVO Nederland.

Simon van Driel, voorzitter raad van toezicht MVO Nederland

De raad van toezicht bestaat uit zeven personen. In volgorde van anciënniteit:

Simon van Driel (voorzitter)
Tineke Bahlmann (tot 11 maart 2014)
Prins Carlos de Bourbon de Parme
Lizzy Doorewaard
Titia Siertsema (sinds 16 september 2013)
Marry de Gaay Fortman (sinds 16 december 2013)
Talitha Muusse (jongerenlid sinds 16 december 2013)
Carla Moonen (sinds 1 maart 2014)

De raad van toezicht nam afscheid van Anne Jan Zwart en Eric Bouwmeester, met veel dank voor hun jarenlange inzet.

De raad vergaderde in 2013 onder andere over:

- het jaarverslag en de jaarrekening over 2012
- de nieuwe relatie met de Rijksoverheid na beëindiging van de basissubsidie
- de nieuwe statuten en nieuwe governance
- de meerjarenstrategie en de nieuwe interne organisatie
- het partnerbeleid
- de samenwerking met andere organisaties die zich inzetten voor MVO en duurzaamheid
- de samenstelling van de raad van toezicht
- de ANBI-status en aanpassing van de vergoedingen van het bestuur / raad van toezicht
- de voortgang van de jaarresultaten in 2013
- het jaarplan 2014

De vergoedingen voor de leden van de raad van toezicht werden in 2013 aangepast aan de daarvoor geldende ANBI-normen. Dit betekent dat de leden € 256,24 per vergadering krijgen. De voorzitter ontvangt per vergadering € 333,11.

Hoewel de raad op afstand toezicht houdt, voelen wij ons betrokken bij de gang van zaken. Wij zijn zeer tevreden met de in 2013 bereikte resultaten en zijn vol vertrouwen dat MVO Nederland in 2014 haar impact verder weet te vergroten. ●

Simon van Driel

voorzitter raad van toezicht

vlnr: Tineke Bahlmann, Marry de Gaay Fortman, Simon van Driel, Lizzy Doorewaard, Koning Willem-Alexander, Willem Lageweg, Prins Carlos de Bourbon de Parme, Titia Siertsema, Carla Moonen, Bernedine Bos, Talitha Muusse

TALITHA MUUSSE

Sinds november 2013 ben ik lid van de raad van toezicht van MVO Nederland. Ik ben 22 jaar, masterstudent Bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit en medeoprichter van de Duurzame Jonge 100, een verkiezing voor duurzame jongeren.

Toezichthouder zijn zie ik als een grote verantwoordelijkheid, die doorgaans wordt gedragen door mensen met meer werk- en levenservaring. Toch ben ik ervan overtuigd dat ik als rvt-lid van toegevoegde waarde ben. Niet zozeer omdat jongeren in het algemeen met een 2.0-blik naar de wereld kijken, maar vooral omdat de rol van jongste rvt-lid mij de mogelijkheid geeft kritische vragen te stellen en te prikken in dominante opvattingen op een manier die zowel sympathiek als functioneel is. Daarnaast is het voor mij een kans om invloed te hebben op zaken die mij aan het hart gaan.

Ik let met name op zaken als de toekomstge-

richtheid van MVO Nederland, het ambitieniveau, de toegankelijkheid van het bedrijven-netwerk voor jonge startende ondernemers en de aansluiting bij trends en veranderende zienswijzen in de samenleving rondom duurzaamheid. Een van mijn concrete doelen is om MVO Nederland beter aan te laten sluiten bij de beweging van jonge duurzame en sociale ondernemers. Zij laten namelijk nu al zien hoe duurzaamheid als modus operandi voor bedrijven zal beklijven in de toekomst.

Daarnaast geloof ik in structurele samenwerking met de jonge generatie, zeker wanneer het gaat om duurzaamheid. Ik vind het logisch om duurzame ambities te ontwikkelen met de groep mensen die deze ambities zullen realiseren. Ten slotte hoop ik dat mijn toezichthouderschap bij MVO Nederland meer organisaties inspireert om jongeren invloed te geven middels een plek binnen de bestaande governancestructuren. ●

‘Ik geloof in structurele samenwerking met de jonge generatie, zeker wanneer het gaat om duurzaamheid’

BEDRIJVEN KUNNEN DE WERELD VERANDEREN

Leon van der Werf, eigenaar van Van der Werf Vastgoedonderhoud, inspecteert de werkplaats. 'Het partnerschap met MVO Nederland past bij onze werkwijze. We doen er creatieve ideeën op, vooral door de branche-overschrijdende aanpak.'

Bedrijven kunnen de wereld veranderen. En ze willen dat ook, merken we. In ons groeiende netwerk van partners zien we een enorme drive om te vernieuwen, te verduurzamen en daarvoor te vechten. Die positieve energie is uniek, en we zijn dan ook ontzettend trots dat we die energie mogen bundelen en versterken. Daar halen we onze kracht vandaan.

INMIDDELS ZIJN WE HET GROOTSTE EUROPESE DUURZAME BEDRIJVENNETWERK. We verenigen meer dan 2000 organisaties, die allemaal ons MVO-manifest 'Be the Change' hebben ondertekend. Het manifest is een bron van inspiratie en vaak ook trots. Bedrijven bevestigen zo hun MVO-ambities naar de buitenwereld én binnen de eigen organisatie.

Iedere organisatie met MVO-ambities is bij ons welkom. Van klein tot groot, van beginner tot koploper en uit alle sectoren. Samen vormen we een dynamisch netwerk met impact op het bedrijfsleven en de maatschappij. Bedrijven hebben uiteenlopende redenen om partner te worden. Ze willen op de hoogte blijven van MVO-trends, zijn op zoek naar inspiratie voor hun activiteiten en hebben hulp nodig bij de implementatie daarvan. Ook willen zij onderdeel zijn van de beweging, interessante contacten leggen en zich profileren met hun MVO-resultaten. Er is veel vraag naar onze expertise. Ondernemers (partners én niet-partners) weten ons goed te vinden op onze thema's Circulaire economie, Mens & werk, Internationaal MVO, Energie & milieu, MVO-implementatie, Transparantie en Verdienmodellen.

Inspireren, verbinden en versterken

Wij hebben als doel alle bedrijven in ons netwerk - en daarbuiten- te inspireren, te verbinden en te versterken. In 2013 deden we dat vooral door:

- partners op de hoogte te houden van de laatste MVO-ontwikkelingen via onze website, tools en nieuwsbrieven.
- inspiratie- en netwerkbijeenkomsten te organiseren, zoals het Nieuwjaarsevent (met ruim 800 bezoekers), Meet & Greet voor nieuwe partners, de Henk van Luijk-lezing en de Ray Anderson-lezing.
- direct contact te leggen met partners, waardoor die optimaal konden profiteren van hun partnerschap. Partners met meer dan tien medewerkers hebben we actief benaderd om hun wensen te inventariseren en hun mogelijkheden binnen het netwerk te bespreken.

MVO Nederland Academie

Met name rondom de thema's transparantie, verslaggeving, ontwikkeling van MVO-beleid en draagvlakcreatie hadden partners en andere bedrijven behoefte aan verdieping en concrete ondersteuning. Daarvoor richtten wij in 2012 de MVO Nederland Academie op.

Aanvankelijk organiseerden we vooral trainingen op basis van open inschrijving, maar al snel bleek er meer behoefte te zijn aan maatwerk. Daarom richtte de Academie zich hier in 2013 nadrukkelijker op. Opdrachtgevers waren hoofdzakelijk bedrijven die de basis voor MVO al hebben gelegd en klaar zijn voor de volgende stap.

‘Het partnerschap met MVO Nederland is voor ons heel logisch. Het onderschrijft wie we zijn en wat we willen uitstralen.’

Huib Burggraaf - Van der Windt Verpakkingen

De interesse voor het aanbod van de MVO Nederland Academie viel enigszins tegen, waarschijnlijk door de economische omstandigheden. De omzet van zo'n € 300.000 was dan ook lager dan begroot.

Resultaat

In 2013 verwelkomden we 350 nieuwe partners, gemiddeld 29 per maand. Dat is minder dan het jaar ervoor: in 2012 was dat nog 39 per maand. We richtten ons meer op het versterken van de relatie met bestaande partners dan op de werving van nieuwe. Dat is goed gelukt, want aan het eind van het jaar waren er zo'n 300 partners actief in een of meer van onze netwerken.

Aan het eind van het jaar telde ons bestand 1993 partners en veertien supporters, samen goed voor een omzet van € 790.000. Het totaal aantal partners bleef daarmee zo goed als gelijk aan het aantal in 2012 (2004 partners), maar de omzet steeg met € 47.000 (in 2012: € 743.000). Dat komt door het groeiende aandeel grotere bedrijven in het netwerk, die een hogere bijdrage betalen dan kleine.

Een partner doet mee aan een Durf te vragen-sessie tijdens een Meet & Greet voor nieuwe partners

Waardering van partners

Ook in 2013 hebben we de waardering van partners onderzocht. Die is licht gestegen ten opzichte van van 2012. De meeste partners waren tevreden over onze kennis en expertise, en de voordelen die het netwerk biedt: groot, actief, goede netwerkbijeenkomsten en mogelijkheden om te leren van elkaar. Uiteraard droegen zij ook verbeterpunten aan. Hun belangrijkste wensen waren: meer regionale bijeenkomsten en actievere matchmaking (stimuleren van interactie en verbinding tussen partners). ●

LEREN EN PRESTEREN VIA MVO-NETWERKEN

MVO Nederland telt inmiddels ruim 2000 partners. Die variëren van klein MKB tot grote multinational, van MVO-koploper tot starter en van dienstverlener tot zorginstelling of maakbedrijf.

OOK DE AMBITIES VAN ONZE PARTNERS VARIËREN. Om aan die verschillende behoeftes tegemoet te komen organiseren wij steeds meer MVO-netwerken. Daarin gaan partijen met gelijke ambities of partijen uit dezelfde sector met elkaar de diepte in.

Onze netwerken richten zich enerzijds op het verdiepen van kennis, en anderzijds op het bereiken van concrete doelen. Goede voorbeelden van MVO-netwerken waarin bedrijven en organisaties vooral

van en met elkaar willen leren zijn het Grote Bedrijvennetwerk, het Koplopernetwerk, het Netwerk Brancheorganisaties, het netwerk Circulaire Economie en het MVO Netwerk Toerisme. In onze netwerken voor de sectoren zorg, beton, leer, textiel, tuinbouw, stedelijke ontwikkeling en op het gebied van arbeidsparticipatie staat naast leren ook gezamenlijk presteren centraal. De deelnemers maken afspraken over transitie die men zowel individueel als op sectorniveau wil realiseren. ●

Leer- / Intervisienetwerken

Naam Netwerk	Grote Bedrijven Netwerk	Koplopernetwerk	MVO Netwerk Brancheorganisaties	MVO Netwerk Toerisme	MVO Netwerk Intermediairs Betrokken Ondernemen	Community of Practice Circulaire Economie (CoPCE)	
Doelgroep & Doel	Grote bedrijven met meer dan 500 medewerkers vinden elkaar in het Grote Bedrijven Netwerk van MVO Nederland. Het GBN verbindt, versterkt en stimuleert grote bedrijven om MVO vanzelfsprekend te maken, zowel binnen het eigen bedrijf als daarbuiten. Het GBN is vaak een opstap naar onderlinge samenwerking.	Een netwerk voor MKB'ers en grote bedrijven met een forse integrale MVO-ambitie. De netwerkleden delen kennis, doen inspiratie op, werken aan MVO-innovaties en creëren samen nieuwe business-kansen.	Voor vertegenwoordigers van brancheorganisaties en ondernemersverenigingen. Deelnemers delen kennis en doen inspiratie op om binnen hun branche of sector initiatieven te ontwikkelen op MVO-gebied. MVO Nederland ondersteunt de aangesloten brancheorganisaties bij het formuleren en uitvoeren van hun MVO-beleid.	Bedrijven en organisaties in de toeristische sector verduurzamen samen hun bedrijfsvoering. Deelnemers delen kennis, doen inspiratie op en werken samen aan vernieuwingen rondom MVO in de sector. In het netwerk trekken professionals samen op om de kansen voor verduurzaming van toerisme te onderzoeken en te verzilveren.	Een netwerk voor organisaties die zich bezighouden met het matchen van bedrijfsleven en maatschappelijk veld. Zowel voor zelfstandige professionals als voor onafhankelijke stichtingen, vrijwilligerssteunpunten en zorg- of welzijnsorganisaties. Deelnemers delen kennis, doen inspiratie op en werken samen aan professionalisering van de intermediairs in betrokken ondernemen.	Koplopers uit het Nederlandse bedrijfsleven (Grootbedrijf en MKB) verkennen de mogelijkheden van de circulaire economie en vertalen die naar concrete kansen binnen hun eigen onderneming. De CoPCE is een initiatief van MVO Nederland in samenwerking met Platform Duurzaam Grondstoffenbeheer, TurnToo, Circle Economy en OPAi.	
Aantal deelnemers	70	36	47	20	39	18	
Kosten (euro)	7.500	Van 525 tot 1.500	Van 675 tot 2.375	750	275	Van 1.850 tot 2.950	

Doel- / Verandernetwerken

Naam Netwerk	Grensverleggers in de textiel	Grensverleggers in de leersector	Grensverleggers in de tuinbouw	Grensverleggers in de stedelijke ontwikkeling	MVO Netwerk Beton	MVO Netwerk Zorg	De Normalste Zaak
Doelgroep & Doel	Bedrijven en experts in de textielsector werken aan hun gezamenlijke ambitie om de belangrijkste obstakels voor MVO in de textielsector te overwinnen. Met positieve impact op de hele keten: van grondstof tot recycling, en de nadruk op productie- en ontwikkelingslanden. Het doel: een internationaal concurrerende en duurzame modesector, waarin MVO de norm is, niet de uitzondering.	Bedrijven en experts in de leersector werken samen om de grootste belemmeringen voor MVO in de leerketen te overwinnen. Gericht op o.a. milieubescherming, technische innovatie en eerlijke arbeidsomstandigheden in ontwikkelingslanden. Het doel: meer duurzame en eerlijke leerproductie en bewuste consumenten.	Bedrijven en experts in de tuinbouwsector formuleren een gezamenlijke ambitie voor de sector en starten projecten in de keten met een positieve impact in ontwikkelingslanden. Het doel: werken aan de duurzame en sociale handelsrelatie van de toekomst en het inspireren en mobiliseren van de rest van de sector.	Bedrijven, organisaties en experts in stedelijke ontwikkeling werken aan een gezamenlijke ambitie voor de sector en starten projecten in de stedelijke ontwikkeling van ontwikkelingslanden. Het doel: meer integrale oplossingen voor de duurzame stad.	Bedrijven in de betonketen starten samen vooruitstrevende projecten op om de betonketen te verduurzamen. Van grondstofwinning, productie van cement en beton, ontwerpen en bouwen tot de sloop en recycling van het materiaal.	Organisaties actief in de gezondheidszorg, zorginstellingen, toeleveranciers en bedrijven actief in de sector vormen samen dit netwerk. De deelnemers delen kennis, doen inspiratie op en werken samen om sectorbreed de zorg te verduurzamen: goed voor mens en milieu en kosten-efficiënt.	Het moet de normaalste zaak van de wereld worden dat bedrijven openstaan voor kansen en mogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De netwerkpartners delen kennis, doen inspiratie op en werken samen om zo'n inclusieve economie mogelijk te maken. Het netwerk is een initiatief van MVO Nederland, AWWN en Start Foundation.
Aantal deelnemers	21	11	15	17	35	40	>130 (waarvan 40 partner)
Kosten (euro)	partnerbijdrage	partnerbijdrage	partnerbijdrage	partnerbijdrage	Van 925 tot 3.950	Van 925 tot 4.375	gratis

MVO NETWERK BETON

Beton is het **MEEST GEBRUIKTE BOUWMATERIAAL OP AARDE**. De productie ervan veroorzaakt zo'n **5%** van de totale (menselijke) **CO2-UITSTOOT**. Volgens onderzoek kan de betonketen zijn uitstoot met **30%** verlagen **IN 2020**.

BETON IS ALLESBEHALVE EEN 'GRIJS PRODUCT': de Nederlandse betonketen loopt voorop in technologie, vernieuwende toepassingen, samenwerking en innovatieve bouwprojecten.

Beton is het meest gebruikte bouw materiaal op aarde. De productie ervan veroorzaakt zo'n vijf procent van de totale (menselijke) CO2-uitstoot. De Nederlandse betonsector wil zijn impact op het milieu graag verder verminderen. Onder meer met nieuwe technologie die het mogelijk maakt om de kringloop in de betonketen te sluiten.

MINDER CO2

De betonketen kan zijn CO2-uitstoot met 30 procent verlagen in 2020. Dit bleek uit onderzoek van milieudviesbureau CE Delft. Het rekende verschillende scenario's door, waaruit het MVO Netwerk Beton de zeven meest kansrijke selecteerde. Verschillende werkgroepen zijn in 2013 begonnen met de uitwerking van die zeven scenario's. De concrete plannen worden midden 2014 opgeleverd.

In 2013 hebben de bedrijven en brancheorganisaties uit de sector, verenigd in ons MVO Netwerk Beton, opnieuw stappen gezet naar minder milieubelasting. Zo werken wij samen aan een duurzame betonketen. Het MVO Netwerk Beton telde in 2013 29 deelnemende bedrijven en zeven brancheorganisaties en vakverenigingen.

In het netwerk werken steeds meer bedrijven, brancheorganisaties en andere betrokkenen samen aan de verduurzaming van de keten. Ook Rijkswaterstaat, de grootste opdrachtgever in de bouw, doet mee. Wij brengen hen bij elkaar en organiseren bijeenkomsten rondom actuele MVO-thema's.

Green Deal

In oktober 2011 sloot het netwerk samen met de overheid de Green Deal Verduurzaming Betonketen. In 2012 ondertekenden de deelnemers 'Concreet 1.0', een set van tien afspraken voor de korte termijn (tot 2020). In 2013 gingen zij daarmee aan de slag. Uiterlijk begin 2015 moet het vervolg er liggen: in 'Concreet 2.0' komt de sector met afspraken voor de langere termijn, voor na 2020. ●

“Het MVO Netwerk Beton is een goed initiatief waarbij je door ketensamenwerking duurzaam beton kunt realiseren. Iets wat je als individueel bedrijf niet lukt” Harry Hofman – manager MVO van Strukton

MVO NETWERK BRANCHEORGANISATIES

In 2013 is het MVO Netwerk Brancheorganisaties gegroeid **VAN 43 NAAR 46 DEELNEMERS**. Via de aangesloten organisaties bereiken we **RUIJ 80.000 BEDRIJVEN**.

Stuurgroep

We hebben in 2013 een stuurgroep van deelnemers samengesteld om te praten over de dienstverlening van het netwerk. Uit de bijeenkomsten kwamen twee speerpunten naar voren: de rol van het netwerk bij de implementatie van het duurzaam inkoopbeleid van de overheid, en het samenbrengen van brancheorganisaties op het gebied van MVO.

In de stuurgroep van het MVO Netwerk Brancheorganisaties zit een dwarsdoorsnede van de deelnemers. In 2013 bestond de stuurgroep uit:

- UNETO-VNI
- Keurmerk Erkende Projectverhuizers
- Koninklijke Horeca Nederland
- Vereniging Hoveniers en Groenvoorzieners
- Transport en Logistiek Nederland
- Vereniging van Verf- en Drukinktfabrikanten
- InRetail
- Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) ●

DE MEESTE NEDERLANDSE MKB- EN GROOTBEDRIJVEN ZIJN AANGESLOTEN BIJ EEN BRANCHEORGANISATIE.

Zodra brancheorganisaties signaleren dat duurzaam ondernemen belangrijk is of gaat worden voor de leden, komen ze bij MVO Nederland en ons MVO Netwerk Brancheorganisaties uit. Zij hebben vragen als: wat zijn de huidige trends en ontwikkelingen, hoe zet ik MVO op de agenda van bestuur en leden en hoe breng ik de boodschap het beste over?

Brancheverenigingen worstelen vaak met dezelfde vragen. Vooral bij verenigingen die al langer met MVO bezig zijn komen er telkens weer nieuwe thema's op die voor hun leden van belang zijn. Op deze vragen vinden zij antwoorden en oplossingsrichtingen bij het MVO Netwerk Brancheorganisaties. Bij de accountmanagers van het netwerk, maar juist ook bij collega-brancheprofessionals, die elkaar via het netwerk voorzien van tips en best practices.

Belangrijke MVO-thema's voor brancheorganisaties waren in 2013 onder meer: keurmerken, duurzaam leveren aan de overheid, de meetbaarheid van duurzaamheid en de toekomst van de branchevereniging.

In 2013 is het MVO Netwerk Brancheorganisaties gegroeid van 43 naar 46 deelnemers. Via de aangesloten organisaties bereiken we ruim 80.000 bedrijven (MKB en grootbedrijf). Het netwerk verbindt vertegenwoordigers van branche- en beroepsorganisaties om kennis uit te wisselen over MVO-thema's, MVO-implementatie en de ondersteuning van de leden bij maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het wordt gefinancierd door enerzijds het ministerie van Economische Zaken (via het Brancheprogramma) en anderzijds door een deelnemerbijdrage van € 500,-.

Het MVO Netwerk Brancheorganisaties komt ieder kwartaal bijeen

DE NORMAALSTE ZAAK

De **130 DEELNEMERS** van ons netwerk De Normaalste ZaaK hadden in 2013 gezamenlijk zo'n **11.000 MENSEN** met een beperking aan het werk.

Stefan Wasser, HR-directeur van Wolter & Dros tekent als 100ste partner van De Normaalste ZaaK voor een inclusieve arbeidsmarkt

WERKLOOSHEID IS EEN VAN DE GROOTSTE MAATSCHAPPELIJKE PROBLEMEN VAN DEZE TIJD. Het treft zowel hoger- als lageropgeleiden, maar vooral mensen die al een afstand hadden tot de arbeidsmarkt. Juist deze kwetsbare groep krijgt het nu extra zwaar voor de kiezen. In 2013 hebben wij daarom nog sterker ingezet op de inclusieve economie, waarin iedereen naar vermogen meedoet.

Samen met Start Foundation richtten we in 2011 De Normaalste ZaaK op, een netwerk van bedrijven die het 'de normaalste zaak' vinden om inclusief te ondernemen. Al snel sloot de Algemene Werkgeversvereniging Nederland (AWVN) zich bij ons aan. In 2013 intensiverden we de samenwerking met VNO-NCW, werd financiële steun toegezegd door het ministerie van Sociale Zaken en verwelkomden we onze 130e deelnemer.

Onze deelnemers zijn zowel MKB'ers als grootbedrijven. Gezamenlijk hadden zij zo'n 11.000 mensen met een beperking aan het werk. In het netwerk leren we van en met elkaar. We formuleren concrete ambities voor het in dienst nemen (en houden) van mensen die moeilijk aan een baan komen, en kijken daarbij vooral naar wat zij wél kunnen, in plaats van wat zij niet kunnen. Zo maken we optimaal gebruik van hun diversiteit en talenten.

We waren onder meer aanwezig bij zo'n 50 ondernemersbijeenkomsten, hadden tien radio- en televisieoptredens, tientallen publicaties in landelijke dagbladen en kregen ook veel online aandacht. We organiseerden zelf vier bijeenkomsten: drie voor kennisintensieve bedrijven en een met de NS, over autisme op de werkvloer.

ANDERE ACTIVITEITEN VAN DE NORMAALSTE ZAAK

- Samen met de Rabobank en de gemeente Utrecht hebben we het 'Utrechtse Grote Bedrijven Netwerk' opgezet, gericht op inclusief ondernemen.
- Diverse leden van de Tweede Kamer zijn bij DNZ-partners op werkbezoek geweest.
- We hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de Prestatieladder Sociaal Ondernemen speciaal voor de bouw. Die is overhandigd aan Stef Blok, minister voor Wonen en Rijksdienst.
- Via onder andere een brief aan staatssecretaris Klijnsma hebben we ons hard gemaakt voor een zo breed mogelijke doelgroep in de Participatie- en Quotumwet.
- Op 8 oktober 2013 overhandigde AWVN-directeur Van de Kraats mede namens De Normaalste ZaaK een cheque aan minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ter waarde van 7.500 banen: onze gemeenschappelijke intentie om werkgevers te motiveren en te inspireren om inclusief te worden en (meer) kansen te geven aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- In het najaar van 2013 hebben we een helpdesk ingesteld over inclusief ondernemen voor onze partners.
- We organiseerden meerdere partnerbijeenkomsten. ●

Maatschappelijk verantwoord ondernemen bestrijkt een breed terrein. Wij focussen daarom op een aantal speerpuntthema's: Circulaire economie, Mens en werk, Transparantie, MVO-implementatie en IMVO. Deze thema's geven we in alle verschillende programma's en projecten, zowel publiek als privaat, extra aandacht.

CIRCULAIRE ECONOMIE

De circulaire economie heeft Nederland veel te bieden. Onderzoek toont aan dat jaarlijks ruim **€ 7 MILJARD** te verdienen valt en ten minste **50.000 BANEN** gecreëerd kunnen worden en de milieu-impact van onze maatschappij sterk gereduceerd kan worden.

KOPLOPERS LATEN ZIEN dat circulaire bedrijfsmodellen leiden tot betere prestaties voor mens, milieu en organisatie.

In een circulaire economie worden producten zo ontworpen en vermarkt dat er geen negatieve gevolgen ontstaan tijdens de grondstofwinning, het productieproces en na de gebruiksfase. Bedrijven kijken daarvoor vaak eerst naar technologische doorbraken en innovaties. Die zijn in sommige gevallen ook zeker nodig. Maar de grootste kansen én uitdagingen liggen op het vlak van sociale innovatie en systeeminnovatie.

MVO Nederland ontplooidde in 2013 activiteiten om vragen rond de circulaire economie te beantwoorden en het thema op de agenda te zetten. Dat deden we bijvoorbeeld met workshops en presentaties, columns, multimediale interviews en artikelen. Maar we brachten ook groepen koplopers en volgers bijeen tijdens evenementen als het Circular Economy BOOSTcamp, Closing the Loop en de Innovatie Estafette. De zes voorlichtingsbijeenkomsten die we zelf organiseerden werden ook goed bezocht, door zo'n 64 deelnemers. We hebben gerichte activiteiten ondernomen in specifieke ketens en sectoren, zoals beton, textiel (binnen het IMVO programma) en de zorg. Zo waren we onder meer mede-initiator van twee Green Deals:

Green Deal 'Nederland hotspot voor Circulaire Economie'

In deze Green Deal werken MVO Nederland, Circle Economy en Amsterdam Economic Board samen met de Rijksoverheid om de juiste condities te creëren voor een circulaire economie in Nederland. Dit komt neer op het realiseren van synergie tussen diverse initiatieven en activiteiten, het aan de kaak stellen van belemmerende wet- en regelgeving en het starten van opschalbare voorbeeldprojecten.

Green Deal Circulair inkopen

In deze Green Deal hebben ruim twintig publieke en

private partijen met elkaar afgesproken dat zij de circulaire economie zullen aanjagen middels hun inkoopinstrument. Zij starten twee circulaire inkooptrajecten als leerproces, om uiterlijk in 2016 circulair inkopen een vaste plek te geven in hun inkoopprocessen, -beleid en strategie. Samen met een aantal partners ondersteunt MVO Nederland de deelnemers daarbij. Hiertoe lanceerden wij onder meer de online Wegwijzer Circulaire Economie.

Michel Schuurman, programmamanager Circulaire economie van MVO Nederland, vertelt in een interview over de circulaire economie in relatie tot kunststof, ontwerp en consumentenproducten. De Senseo-koffieautomaat op de desk is grotendeels gemaakt van gerecycled plastic, dat weer kan worden gebruikt als grondstof voor andere producten.

Ondernemen in de circulaire economie

Naast specifieke vakkennis droegen wij actief bij aan het ontwikkelen en delen van meer generieke kennis. Samen met designnetwerk OPAi vroegen we DRIFT en PWC de actuele circulaire transitie te onderzoeken en KPI's op te stellen waar een organisatie op kan sturen om meer circulair te ondernemen. Het resultaat, het rapport 'Ondernemen in de circulaire economie', werd op het Nieuwjaarsevent begin 2014 overhandigd aan Koning Willem-Alexander. ●

MENS EN WERK

Elke twee weken gaven we de **7000+ LEZERS** van onze nieuwsbrief nieuwe informatie over Mens en werk. Via **TIEN WORKSHOPS** en **LEZINGEN** hebben we zo'n **350 ONDERNEMERS** persoonlijk bereikt.

DE ARBEIDSMARKT WAS HET AFGELOPEN JAAR STERK IN BEWEGING. Bedrijven beginnen de effecten van de vergrijzing te merken en hebben te maken met een verouderend personeelsbestand. Wij kregen daardoor veel vragen over duurzame inzetbaarheid en sociale innovatie.

Om die vragen te beantwoorden heeft MVO Nederland stevig ingezet op het thema Mens en werk. Onze uitgangspunten daarbij waren inspiratie en toegankelijke voorlichting. Daarvoor gebruikten we verschillende kanalen.

Op de website boden we veel kennis, met onze dossiers 'Arbeidsmarkt', 'HR' en 'Het Nieuwe Werken' als centrale plekken voor informatie, actueel onderzoek en cijfermateriaal, praktische tips en nieuwsartikelen. In 2013 publiceerden we 'praktijkvoorbeelden' van onder meer Experis, RijkZwaan en McDonalds, ter inspiratie voor het omgaan met personeelsvraagstukken.

We waren regelmatig in de media en in al onze corporate nieuwsbrieven van 2013 kwam Mens en werk aan de orde. Zo verstrekten we iedere twee weken meer dan 7000 lezers informatie over best practices, nieuwe onderzoeken en evenementen over het thema. Tussentijds hielden we al onze volgers op de hoogte via social media, met name Twitter en Facebook.

Via tien workshops en lezingen hebben we zo'n 350 ondernemers persoonlijk bereikt. Bijvoorbeeld met een netwerkbijeenkomst voor 30 HR-professionals en een goedbezochte lezing op een congres van Uneto-VNI over samenwerking in de bouwketen.

Expedities Sociale Innovatie

Vanwege de grote vraag naar informatie over duurzame inzetbaarheid en innovatie organiseerden we in 2013 twee Expedities Sociale innovatie: actieve leertrajecten waarin verschillende bedrijven samen aan de slag gingen met hun vraagstukken.

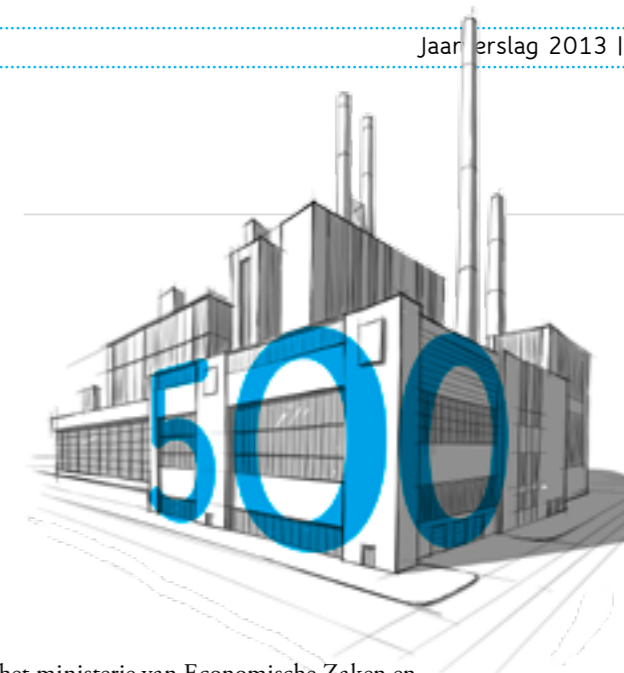
Zo hebben we bijvoorbeeld Schiphol, NXP, Philips, AkzoNobel, Rabobank, Alliander en Heijmans geholpen met stakeholderdialogen en specifieke uitdagingen op het gebied van medewerkerbetrokkenheid. Deelnemers vertelden in een video en diverse weblogs over hun ervaringen en lessons learned. ●

In opdracht van schoonmaakbedrijf en GBN-partner Vebego deden we onderzoek naar 'betekenisvol werk'. Grondige deskresearch en 26 interviews met schoonmakers, managers en directieleden resulteerden onder meer in een rapport met zeven succesfactoren voor betekenisvol werk. Die delen we met andere bedrijven binnen en buiten het netwerk. Vebego heeft in de strategie het doel opgenomen om alle 50.000 medewerkers betekenisvol werk te bieden. Foto's: Mariëlle van Uitert.

TRANSPARANTIE

In 2013 introduceerde het **GLOBAL REPORTING INITIATIVE** de G4-rapportagerichtlijnen. De nieuwe richtlijnen zijn de basis voor de Transparantiebenchmark, waar de **500 GROOTSTE BEDRIJVEN** aan deelnemen.

HET THEMA TRANSPARANTIE KENDE IN 2013 TURBULENTE ONTWIKKELINGEN. De trend naar 'integrated reporting' zette door, en bedrijven worden meer en meer gestimuleerd om openheid te geven over de impact van hun activiteiten op de buitenwereld.

Daarbij blijft de verantwoordingsplicht niet beperkt tot het verstrekken van gegevens over de eigen onderneming. Er wordt ook inzicht gevraagd in de effecten binnen en buiten de keten, en dat op een begrijpelijke en samenhangende manier. Alles bij elkaar wordt 'transparantie' voor buitenstaanders behoorlijk complexe materie.

Het Global Reporting Initiative introduceerde de G4-rapportagerichtlijnen en de International Integrated Reporting Council een framework voor maatschappelijke verslaggeving. Daarbovenop kwam de EU met een richtlijn voor verplichte transparantie over niet-financiële prestatie-indicatoren.

Een andere relevante ontwikkeling was de aanpassing van de Transparantiebenchmark, het jaarlijkse onderzoek van het ministerie van Economische Zaken naar de kwaliteit van maatschappelijke jaarverslagen van Nederlandse bedrijven. De benchmark wordt minder vrijblijvend, doordat hij de Nederlandse invulling wordt van de EU-richtlijn over niet-financiële prestaties. Verder was 2013 het laatste jaar waarin MKB'ers konden deelnemen aan de Transparantiebenchmark.

Rapportage

MVO Nederland speelde in 2013 op verschillende manieren in op deze ontwikkelingen. Zo verzorgden we een aantal trainingen 'Zelf een maatschappelijk jaarverslag maken'. Daarmee gaven we deelnemers kennis en vaardigheden over de theorie en de praktijk van het schrijven van een jaarverslag.

We namen samen met PWC de organisatie van de Transparantiebenchmark voor onze rekening. Daarbij hielden we verschillende bijeenkomsten, onder meer voor nieuwkomers in de benchmark, bedrijven met een 0-score en voor MKB'ers.

Met IUCN, het ministerie van Economische Zaken en True Price begonnen we de voorbereidingen voor een Green Deal, voor het rapporteren over natuurlijk en sociaal kapitaal. En het hele jaar door publiceerden we weblogs, waarin we de belangrijkste ontwikkelingen rondom transparantie beschreven en duiden. Dat deden we onder meer op onze eigen websites, de website van de Transparantiebenchmark, Marketingonline.nl en in relatiemagazines van partners. ●

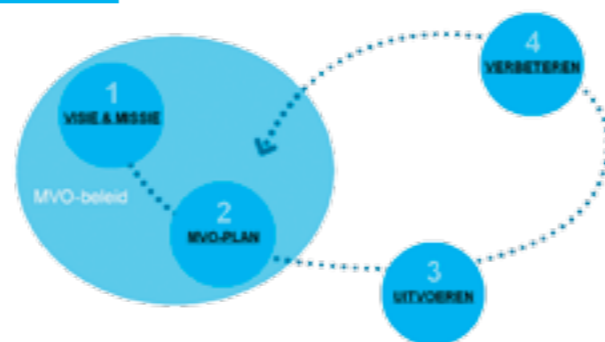
MVO Nederland-partner Philips eindigde het hoogst op de Transparantiebenchmark 2013. Henk de Bruin, Global head sustainability van Philips, ontving daarvoor De Kristal uit handen van Prins Carlos de Bourbon de Parme.

‘Openheid maakt je geloofwaardig. Als er iets mis is komt dat toch wel boven water. Dan kun je maar beter zelf het hele verhaal vertellen.’

Hélène Bénard, communicatiemanager van Koppert Cress

MVO-IMPLEMENTATIE

Met de online tool **MVO STEPS** helpen we ondernemers **STAP VOOR STAP** een MVO-beleid te maken en te implementeren. In 2013 hebben we de tool verder verbeterd, ruim **15.000 MENSEN** hebben hem bezocht.

NET ZOALS BEDRIJVEN ZELF VERANDEREN, VERANDERT OOK DE MANIER WAAROP ZE MET MVO BEZIG ZIJN.

Bedrijven beginnen vaak met laagdrempelige MVO-activiteiten: relatief simpele ingrepen om hun processen te verduurzamen. Veel van hen zijn die fase nu voorbij en tillen de losse MVO-activiteiten naar een hoger plan. Bijvoorbeeld door het opstellen van een MVO-beleid, en borging daarvan in een MVO-managementsysteem. Sommigen gaan nog een stap verder. Zij gooien hun manier van werken radicaal om ten gunste van een duurzaam bedrijfsmodel.

In al deze fases van MVO-implementatie speelt MVO Nederland een rol. Die is tweeledig: met onze tools en trainingen versterken we bedrijven bij de eerste stappen, en we inspireren ze om de volgende te zetten. Dat doen we met online en offline publicaties, presentaties en praktijkvoorbeelden.

100 TIPS OM TE VERDUURZAMEN

Wat heeft u gedaan om te verduurzamen? En welke tips heeft u voor andere ondernemers? Dat vroegen we aan de ondernemers in ons netwerk. Uit de vele reacties kozen we de 100 beste praktische tips, die we daarna via social media verder verspreidden. Zoals:

- Geef medewerkers een mobiliteitsbudget in plaats van een leaseauto. Dit stimuleert het gebruik van alternatieve vervoermiddelen.
- Laat niet alleen de oudere medewerkers de jongere mentoren, maar ook andersom. De jongere medewerker brengt weer skills mee waar de oudere medewerker van kan leren, zoals social media, pc-gebruik en digitale fotografie.
- Kijk eens naar de afvalstromen van het bedrijf. Gescheiden afval kan weer als grondstof voor nieuwe producten dienen. Zorg ook voor afvalbakken voor de verschillende afvalstromen.

Hulpmiddelen

Met de online tool MVO STEPS helpen we sinds 2012 bedrijven stap voor stap een MVO-beleid te maken en te implementeren. In 2013 hebben we de toegankelijkheid verbeterd en de database verder uitgebreid. De media-

aandacht was groot, en ruim 15.000 ondernemers wisten de tool te vinden.

ISO 26000 geeft ondernemers handvatten om met MVO aan de slag te gaan. Om dat te stimuleren hebben we in 2013 onder meer de MVO-scan ISO 26000 en de online MVO-wegwijzer ISO 26000 ontwikkeld. Die werden respectievelijk ruim 1100 en 17.000 keer geraadpleegd.

Met goed gelezen online artikelen en blogs probeerden we ondernemers te inspireren om verdere stappen te zetten. Ook via de gedrukte media hadden we een groot bereik, met een oplage van ruim 885.000. Via twee bijeenkomsten hielpen we groepen ondernemers persoonlijk op weg met MVO-implementatie. ●

INTERNATIONAAL MVO

In mei 2013 publiceerden we de eerste **IMVO-THERMOMETER** waarin we het internationale MVO-gedrag van meer dan **1100 NEDERLANDSE MKB'ERS** onder de loep namen.

DE 50 LANDEN MET DE SNELSTE GROEI ZIJN ALLEMAAL OPKOMENDE ECONOMIEËN. Zij trekken meer dan de helft van de wereldwijde buitenlandse investeringen aan. Dat biedt marktkansen voor Nederlandse bedrijven, maar zorgt tegelijkertijd voor verantwoordelijkheden en (soms complexe) MVO-uitdagingen.

In 2013 begonnen we daarom het internationaal MVO-programma, voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO). We werken daarin samen met Nederlandse MKB'ers en experts aan het verduurzamen van handelsrelaties en het op verantwoorde wijze benutten van marktkansen.

Samen met vooruitstrevende MKB'ers, experts en stakeholders verkennen we sociale en technische innovaties, nieuwe duurzame productiemethoden en optimale samenwerking tussen ketenpartners.

Na onderzoek selecteerden we vier sectoren waar veel internationale MVO-uitdagingen liggen: leer, textiel, stedelijke ontwikkeling en tuinbouw. Binnen elke sector brachten we bedrijven en experts bij elkaar, die gezamenlijk hun duurzame visie formuleerden. Op 30 januari 2014 ondertekenden deze circa 70 ondernemers vergaande ambities binnen hun sector.

In 2014 starten zij projecten op om invulling te geven aan die visie en ambitie. Daarbij kunnen ook andere bedrijven uit de sector zich aansluiten. Resultaten (successen en lessons learned) worden gedeeld met de hele sector en daarbuiten. Het programma wordt gesteund door het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Leer

In Nederland zijn er een paar grote spelers actief op het gebied van leer. Daarvan was een aantal al bezig met verduurzaming, maar dat bleef vooralsnog beperkt tot individuele inspanningen: onderling vond weinig samenwerking plaats. Bij het samenstellen van de groep ondernemers uit de leersector lag de focus op het bundelen van krachten en het slagvaardiger maken van koplopers. In 2013 telde de groep elf deelnemers.

Textiel

Een groep van zestien ondernemers en experts formuleerde de ambitie om 'de Nederlandse mode-industrie om te vormen tot een sector die in 2025 biobased, circulair, eerlijk en effectief is.' Dit wordt opgevolgd door een serie

voorbeeldprojecten die zich onder meer richten op circulaire en technisch hoogwaardige (bedrijfs)kleding en geïntegreerde duurzame productieketens.

Stedelijke ontwikkeling

Snelgroeende steden zijn een grote uitdaging voor vrijwel alle opkomende economieën. Steeds meer Nederlandse ondernemers en organisaties zijn actief op het gebied van planning, techniek en uitvoering van duurzame stedelijke ontwikkeling, en behoren daarmee tot de wereldtop. Een aantal van hen sloeg samen met MVO Nederland de handen ineen om met elkaar te werken aan (integrale) oplossingen voor de duurzame stad. Ze bundelen hun krachten en zetten projecten op gericht op water, energie, sanitatie, planologie en lokale voedselvoorziening.

Tuinbouw

Binnen de tuinbouwsector verzamelden zestien vooruitstrevende ondernemers en experts zich om toe te werken naar een duurzame internationale groente- en fruitsector. De groep bestaat uit toeleveranciers, handels- en productiebedrijven, retailers en NGO's. Samen met MVO Nederland zetten ze projecten op en werken ze aan het verduurzamen van handelsrelaties met ontwikkelingslanden en opkomende markten. De ambitie luidt: 'In 2030 op een duurzame wijze werken, met positieve impact op mens, natuur en economie in de internationale keten.'

Stakeholders

In het IMVO-programma werken we samen met een aantal stakeholders. Zo sloten we strategische samenwer-

Kars Gerrits van het Nederlandse kledingmerk Afriek in gesprek met zijn partners in Rwanda.

In samenwerking met televisieproducent Endemol maakten we vijf afleveringen over internationaal MVO

kingsovereenkomsten met IDH, BoP Inc, Agentschap NL, EVD en CBI, en voerden we in alle IMVO-sectoren en projecten stakeholderanalyses uit. Op basis daarvan ontwikkelden en implementeerden we engagementstrategieën. Onze partners DRIFT, Avance PMC en NewForesight zorgden voor monitoring, kritische reflectie en borging van de resultaten.

MVO Risico Checker en Thermometeronderzoek

Om internationale ondernemers beter in te lichten over eventuele risico's in hun handelsketen begonnen we in 2012 met de online tool MVO Risico Checker. In 2013 hebben we die verder uitgebreid met meer producten, landen, analyses en adviezen. Op 25 april lanceerden we de MVO Risico Checker officieel. Eind 2013 hadden meer dan 4000 unieke bezoekers de tool gevonden. Gebruikers in binnen- en buitenland zijn positief, met name over de gebruiksvriendelijkheid en de manier waarop complexe risico-informatie inzichtelijk wordt gemaakt.

In mei publiceerden we de eerste IMVO-Thermometer waarin we het internationale MVO-gedrag van meer dan 1100 Nederlandse MKB'ers onder de loep namen. Bijna een kwart van de ondervraagden zei direct of indirect zaken te doen met ontwikkelingslanden en opkomende markten. Meer dan de helft van hen (56%) beoordeelt het gedrag van collega-ondernemers over de grens als goed of redelijk. Tegelijk vindt 36% dat collega-ondernemers zich beter zouden kunnen gedragen, vooral qua arbeidsomstandigheden.

Communicatieplatform Grensverleggers

Grensverleggers is het crossmediale platform voor Nederlandse MVO-ondernemers die duurzaam (willen) ondernemen in ontwikkelingslanden. Via de website grensverleggers.nl, de blogpagina en social media kanalen (o.a. Facebook/grensverleggers) delen zij hun ervaringen, inspiratie en vragen met andere ondernemers. In 2013 verschenen dagelijks blogs en interviews van twintig Grensverleggers en Nederlandse ondernemers die zichzelf op de Grensverleggers Wereldkaart hebben gezet. Deze verhalen waren ook wekelijks terug te lezen in externe media.

Deze crossmediale strategie bleek succesvol. Met meer dan 5000 volgers en een gemeten bereik van 2,2 miljoen op Facebook is Grensverleggers een actief netwerk geworden waarin Nederlandse ondernemers die verantwoord internationaal (willen) ondernemen elkaar steeds beter weten te vinden. Daarin betrekken we in toenemende mate ook de deelnemers uit de sectorcoalities leer, textiel, tuinbouw en stedelijke ontwikkeling.

Sustainable Match

Met het project Sustainable Match ontwikkelden we een methodologie om duurzame business-to-business matches tussen Nederlandse en lokale ondernemers te faciliteren. Helaas gingen de geplande 'groepsmissies' naar Bangladesh en Oeganda niet door. In Bangladesh was de politieke situatie te onrustig, en voor een missie naar Oeganda was te weinig animo van Nederlandse MKB-bedrijven. Daarom boden we de deelnemers een verkort programma. Eind 2013 waren er drie matches in de maak tussen Nederlandse en Oegandese, en Nederlandse en Bengaalse bedrijven. De geleerde lessen zijn gebundeld in een publicatie die we verspreidden onder stakeholders.

IMVO Vouchers

MKB-ondernemers die verantwoord zaken (willen) doen in ontwikkelingslanden en opkomende markten kunnen een IMVO Voucher ter waarde van maximaal € 10.000,- aanvragen bij MVO Nederland. In 2013 hebben 35 MKB-bedrijven dat met succes gedaan, zoals Tony Chocolonely, Primstar en Hempflax. ●

Het transitie-model van DRIFT

MVO-TRENDS IN HET NEDERLANDSE BEDRIJFSLEVEN

Een belangrijke publicatie was ons Trendrapport 2013. Daarin signaleerden en beschreven we **10 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN** op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het rapport was mede aanleiding om ons programma **AMBITIE 2020** te starten, waarin we streven naar het versnellen van deze tien trends, onder het motto: Nederland wereldvoorbeeld van een circulaire en inclusieve economie.

TREND 1: MVO WORDT SERIOUS BUSINESS

De toenemende urgentie van duurzaamheidsproblemen dwingt tot een versnelling van MVO-inspanningen. MVO verliest daarmee zijn vrijblijvende karakter en wordt 'serious business'.

TREND 2: HET BEDRIJF VAN DE TOEKOMST IS EEN GLAZEN HUIS

Went u er maar vast aan: het bedrijf van de toekomst is een glazen huis waar iedereen naar binnen kan kijken. Wie in zijn glazen huis goed voor de dag wil komen, neemt zelf het heft in handen.

TREND 3: ONTWIKKELINGSLANDEN GROEIMARKT VOOR NEDERLANDS BEDRIJFSLEVEN

Een groeiend aantal Nederlandse bedrijven waagt de sprong en gaat ondernemen in ontwikkelingslanden. Logisch, want dit zijn de opkomende economieën van de toekomst.

TREND 4: NIET-FINANCIËLE WAARDEN WORDEN GELD WAARD

Steeds vaker klinkt de roep om onze economie anders in te richten: door niet-financiële en maatschappelijke factoren mee te nemen in de berekening van kosten. De eerste bedrijven pakken de handschoen op en starten met impactmeting.

TREND 5: KLEIN IS HET NIEUWE GROOT

Wie niet sterk is moet slim zijn. En dat zijn ze, de talloze kleine lokale initiatieven die overal opkomen. De oude gedachte 'think global, act local' zit in een stroomversnelling.

TREND 6: BEDRIJVEN VOEREN 'MISSION ZERO' AAN

De gevolgen van klimaatverandering waren dit jaar duidelijker dan ooit. We zullen onze CO2-uitstoot drastisch terug moeten brengen. Bedrijven nemen hierin het voortouw en gaan over op 'Mission Zero'.

TREND 7: DE SAMENLEVING IS KLAAR VOOR DE CIRCULAIRE ECONOMIE

In de samenleving ontwikkelt zich een trend gericht op delen en hergebruiken in plaats van bezitten en weggoien. De stijgende grondstofprijzen helpen ook een handje mee. Dit maakt de circulaire economie steeds aantrekkelijker voor bedrijven.

TREND 8: ONTWIKKELING OP DE ARBEIDSMARKT VERANDERT RELATIE WERKGEVER EN WERKNEMER

Ook al is de werkloosheid nu hoog, de beroepsbevolking zal straks fors dalen. Een dilemma voor ondernemers. Tegelijkertijd transformeert werk zich steeds meer tot een 'way of life'. Dit heeft allerlei gevolgen voor onze manier van werken en leven.

TREND 9: 'GEZONDE' BEDRIJVEN ZIJN IN OPKOMST

De transitie naar een toekomstbestendig zorgsysteem is alleen mogelijk als we meer inzetten op preventie en gezondheid in plaats van op ziekte en genezing. Daarom zal het thema gezondheid een steeds grotere rol gaan spelen binnen bedrijven.

TREND 10: NEDERLANDSE DUURZAME INNOVATIEKRACHT VOEDT STRAKS DE WERELD

Wereldwijd lijden 870 miljoen mensen honger. Nederlandse bedrijven hebben veel kennis over de grootschalige productie, verwerking, distributie en verpakking van voedsel. Zij kunnen daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het oplossen van de voedselproblematiek. ●

PROJECTEN VAN MVO NEDERLAND IN 2013

Mogelijk gemaakt dankzij financiële steun van de ministeries van Economische Zaken, Infrastructuur & Milieu, Buitenlandse Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, IDH en Agentschap NL.

MVO INFORMATIEPUNT: communicatie en voorlichting over MVO voor het Nederlandse bedrijfsleven.

BRANCHEPROGRAMMA: voor bewustwording en ondersteuning van branches en brancheorganisaties op het terrein van MVO.

IMVO-PROGRAMMA: voor verduurzaming van zes sectoren, communicatie over en ondersteuning van het Nederlandse MKB in PSD-landen.

EXPEDITIE SOCIALE INNOVATIE TOP-SECTOREN: een beleidsexperiment om samen met ondernemers en managers uit de topsectoren op zoek te gaan naar nieuwe manieren van werken, organiseren, besturen en samenwerken.

TRANSPARANTIEBENCHMARK: ondersteuning van het ministerie van Economische Zaken bij de Transparatiebenchmark.

IMVO VOUCHERS: leveren van een concrete bijdrage aan de ontwikkeling van het bedrijfsleven in ontwikkelingslanden.

DUURZAAM LEVEREN AAN DE OVERHEID: informeren, stimuleren en faciliteren van bedrijven bij het toepassen van duurzame inkoopcriteria bij de overheid.

REGIOPROGRAMMA: werken aan versterken en verbinden in de regio.

DE NORMAALSTE ZAAK: faciliteren van het DNZ-netwerk voor arbeidsparticipatie.

IDH TOERISME-PROGRAMMA: voor de opschaling van duurzaamheid binnen de toerismebranche en de opschaling van het Travelife certificeringsprogramma.

HOE DOE JE ZAKEN MET RESPECT VOOR MENSENRECHTEN: om het Nederlandse MKB te betrekken bij mensenrechten.

INNOVATIE-ESTAFETTE: als thematrekker Circulaire economie voor de Innovatie-estafette 2013.

MONTENEGRO: voor het verzorgen van MVO-trainingen in Montenegro.

COSTA RICA: voor een presentatie en verkennende gesprekken in Costa Rica en Panama.

GOVERNANCE MVO NEDERLAND: voor het ontwerpen van nieuwe statuten en reglementen.

ACQUISITIE IMVO-PROGRAMMA: voorbereiding van de subsidieaanvraag voor IMVO-programma en opschaling activiteiten Ontwikkelingslandenprogramma.

BRUGGEN BOUWEN VOOR CO2-REDUCTIE: voor het realiseren van opschaling van CO2-reductie in de gebouwde omgeving door samenwerking tussen bepalende bedrijfstakken (ICT, Bouw/Installatie-techniek, Energie en Financieel). ●

IMVO-projectmanager Michiel van Yperen als keynote speaker op de MVO-conferentie in San José, Costa Rica. Het thema was 'MVO als instrument om de internationale concurrentiepositie te verbeteren'.

FINANCIËN

De basissubsidie vanuit de overheid verviel in 2013 en door de slechte economische omstandigheden viel onze omzet iets tegen. Door flink **TE BEZUINIGEN** hebben we ons eigen vermogen toch met **€ 142.000** kunnen versterken, noodzakelijk om een buffer op te bouwen voor financiële tegenvallers.

2013 WAS VOOR MVO NEDERLAND OOK IN FINANCIËEL OPZICHT EEN SPANNEND JAAR. De basissubsidie vanuit de overheid verviel en we hadden last van de slechte economische omstandigheden. Dat merkten we onder andere aan het aantal partners. De in 2012 ingezette groei stagneerde en bleef per saldo rond de 2000 bedrijven steken. De voor 2013 opgestelde begroting bleek te optimistisch, met name de private inkomsten bleven enigszins achter. Al met al realiseerden we een omzet van **€ 6,5 miljoen**. Dat was **€ 271.000 lager** dan begroot, maar wel **€ 563.000 hoger** dan in 2012.

Bezuinigen

Door deze omstandigheden moesten we bezuinigen. Dat deden we met name op de **organisatiekosten** (-294K) en de **out-of-pocket projectkosten** (-110K). Verrekend met de uitgaven aan een nieuw **CRM-systeem** (75K), de **uitgaven voor de nieuwe website** (33K) en een dotatie aan de **continuïteitsreserve** van 142K, eindigden we het jaar per saldo op nul.

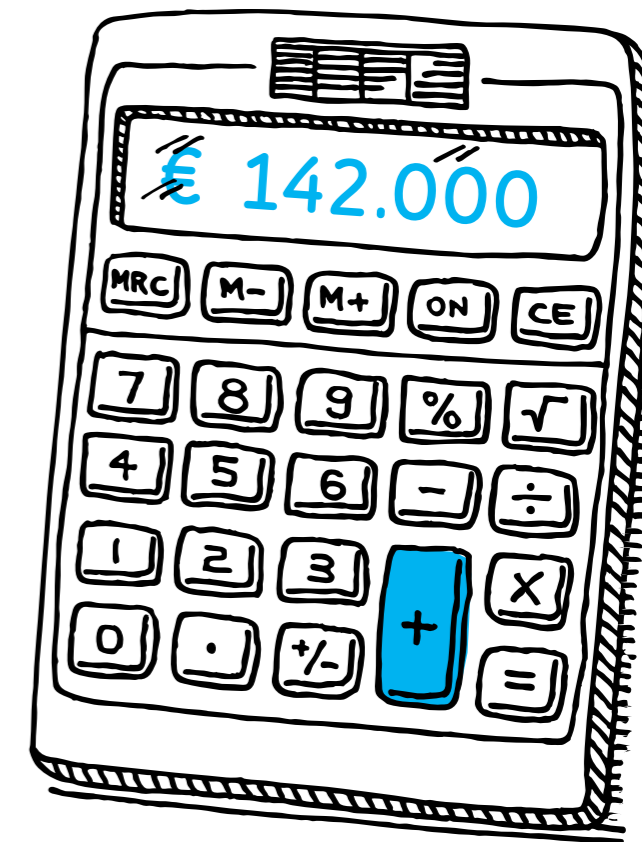
In de begrotingsronde voor 2014 heeft het personeel concreet bijgedragen aan het matigen van de kosten. Door een eenmalige aanpassing in de beoordelingspercentages brachten we de gemiddelde salarisstijging eenmalig terug naar twee procent. Ook op de inkomsten voor 2014 hebben we voorzichtig begroot.

Ondernemerschap

Het besef van (financieel) ondernemerschap is binnen de organisatie verder gegroeid. MVO Nederland vertoont qua bedrijfsvoering steeds meer overeenkomsten met een gewoon bedrijf: we moeten voor onze eigen inkomsten zorgen, scherp op de kosten letten en een stevige buffer creëren voor eventuele financiële tegenvallers. Dat vraagt van alle collega's een ondernemende houding met een goed oog voor risico's en kansen. De manier waarop zij dat oppakken schept vertrouwen voor de toekomst.

Beloningen en vacaties

In het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) zijn in het Financieel Jaarverslag 2013 de beloning van de directeur-bestuurder en de vacaties van de leden van de raad van toezicht gepubliceerd. Alle beloningen en vacaties vallen ruim binnen de gestelde kaders van de WNT.

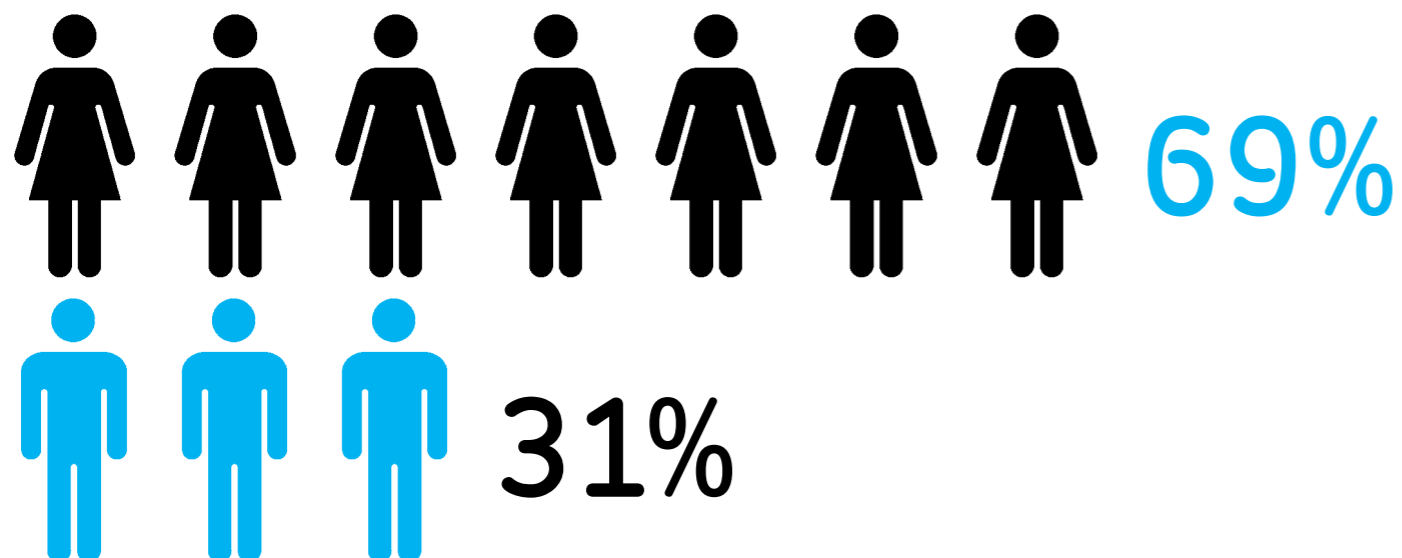

Directeur-bestuurder Willem Lageweg is gedetacheerd vanuit de Rabobank. Voor die detachering ontvangt de bank van MVO Nederland een norminkomen. Het norminkomen van de directeur-bestuurder is vastgesteld op **€ 115.000**. Hiernaast doneert hij jaarlijks het nettoverschil tussen dit norminkomen en zijn Rabobanksalaris aan MVO Nederland.

Resumerend was 2013 voor MVO Nederland een uitdagend jaar. Met gezamenlijke inspanning en loyaliteit is een resultaat bereikt waarmee een substantiële dotatie aan de continuïteitsreserve kon worden gedaan. Zo hebben we een extra buffer gecreëerd om financiële tegenvallers op te vangen en ook in minder positieve tijden onze toegevoegde waarde op MVO-gebied te kunnen voortzetten. ●

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Eind 2013 werkten er **55 COLLEGA'S** (45,2 fte) bij MVO Nederland. Van hen is **69% VROUW** en **31% MAN**. **ELF MENSEN** liepen stage of deden vrijwilligerswerk bij ons.

PRACTICE WHAT YOU PREACH. MVO Nederland vertelt graag anderen hoe ze het kunnen doen, maar wil zelf ook graag een goede en duurzame werkgever zijn. Zo doen we ons best om transparant te communiceren, streven we naar divers en tevreden personeel en stimuleren we persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en vrijwilligerswerk. In dit hoofdstuk leest u over de manier waarop we dat in 2013 hebben gedaan, wat er goed is gegaan en wat minder goed ging.

Betrekken

Onze personeelsvertegenwoordiging (PVT) werkt in de praktijk als een ondernemingsraad. De PVT overlegt regelmatig over zaken die te maken hebben met arbeidsvoorwaarden en de interne organisatie, zoals werksfeer en werkomgeving, interne communicatie, projectmatig werken, de continuïteit van de organisatie en ons MVO-beleid. Het managementteam betreft de PVT om de mening van de medewerkers te peilen en de PVT adviseert of stelt zaken aan de orde die de collega's aangaan.

Arbeidsovereenkomsten

In 2013 liep een aantal tijdelijke projecten af, waardoor we ook afscheid moesten nemen van collega's. We begonnen het jaar met 64 medewerkers (52,4 fte) met een arbeidsovereenkomst, we eindigden met 55 (45,2 fte). 7,5 fte vulden we in met externen, en we hadden elf mensen die stage liepen of vrijwilligerswerk deden.

Diversiteit

Er werken meer vrouwen dan mannen bij ons, respectievelijk 69% en 31% in 2013. Van de twaalf leidinggevende

posities werden er vier bezet door mannen en acht door vrouwen. Mensen met een arbeidsbeperking werven we actief, maar het blijkt moeilijk om tot een goede match te komen. Er zijn –voor zover bekend– twee medewerkers met een chronische ziekte in dienst. We hebben in 2013 drie mensen helpen re-integreren, nadat zij langere tijd uit het arbeidsproces waren geweest.

Gezondheid

Collega's die minimaal twintig uur per week werken hebben recht op een sportvergoeding. De helft van de medewerkers maakte daar gebruik van. Verder kon iedereen zich elke maand inschrijven voor een stoelmassage. Zo'n 75% van alle medewerkers deed dit. Het ziekteverzuim was in 2013 3,68%, een stijging ten opzichte van het jaar ervoor (2,95%). Daarmee bleven we nog net onder het landelijke gemiddelde van 3,8%.

Salariëring, arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden

MVO Nederland werkt met een marktconform loongebouw en een flexibel beloningssysteem. De jaarlijkse loonsverhoging voor medewerkers is gekoppeld aan hun beoordelingsresultaat. Met instemming van de medewerkers hebben we eind 2013 op een aantal voorwaarden bezuinigd. We hebben afgesproken om eind 2014 te kijken of we medewerkers hiervoor kunnen compenseren, afhankelijk van het bedrijfsresultaat.

Investors in People en medewerkerstevredenheid

MVO Nederland gebruikt de Investors in People-methode (IIP) om de ontwikkeling en doelen van medewerkers, teams en de organisatie op elkaar af te stemmen. Zo

krijgen we onder meer inzicht in de effectiviteit van het management. We breiden een IIP-meting altijd uit met een medewerkerstevredenheidsonderzoek. Dat deden we voor het laatst in 2011. In 2013 zou een vervolgmeting plaatsvinden, maar door de interne reorganisatie hebben we besloten dit uit te stellen tot 2014.

Persoonlijke ontwikkeling, opleiding en scholing

Medewerkers die een vakgerelateerde cursus of opleiding willen volgen krijgen daarvoor een financiële bijdrage. De wensen worden jaarlijkse besproken in de resultaat- en POP-gesprekken (POP = persoonlijk ontwikkelingsplan). In totaal gaven we € 10.000,- uit aan zulke trainingen en cursussen. Tijdens regelmatige interne (lunch)bijeenkomsten deelden de collega's de opgedane kennis met elkaar.

In 2013 volgden collega's onder meer cursussen en trainingen in marketing, management, persoonlijke effectiviteit, gesprekstechnieken, netwerken, redactie- en schrijfvaardigheden, herbezinning op de carrière, verkopen, projectmatig werken en Google Analytics. Drie medewerkers kregen individuele begeleiding van een externe coach. We gaven het onderwerp 'werkdruk' extra aandacht, veertien collega's deden mee aan interne intervisiegroepen daarover. De directeur en de managers sloten in 2013 een serie intervisiebijeenkomsten af over de dilemma's die zij als leidinggevendenden tegenkomen.

Maatschappelijke betrokkenheid

Medewerkers krijgen jaarlijks twee dagen bijzonder verlof om te besteden aan vrijwilligerswerk. Naast een aantal individuele activiteiten deden zo'n 30 collega's in 2013 mee aan de nationale vrijwilligersdag NL Doet. Zij maakten onder andere tuintjes van ouderen en gehandicapten klaar voor de zomer en knapten een ontmoetingscentrum voor 'oude' en 'nieuwe' Utrechtse op.

Logistiek en mobiliteit

MVO Nederland stimuleert medewerkers om zo veel mogelijk gebruik te maken van de fiets en het openbaar vervoer. 65% van hen komt met de bus of trein naar het werk, ruim een derde met de fiets. Hun OV-kosten en fietsgebruik (boven 3 kilometer) worden vergoed. Vlieguren en autogebruik beperken we zo veel mogelijk. Medewerkers kunnen indien nodig gebruik maken van een huurauto van Greenwheels, en alleen directeur-bestuurder Willem Lageweg heeft een leaseauto, een Toyota Prius. Maar ook hij reist meestal met de trein of de fiets.

Uitstoot, afval en compensatie

Onze CO₂-uitstoot was in 2013 146 ton. Ongeveer de helft daarvan komt door ons energieverbruik. Dat verbruik houden we zo laag mogelijk, onder meer door

Sportieve collega's organiseren op kantoor een fietscompetitie om geld in te zamelen voor Alpe d'HuZes, voor onderzoek naar kankerbestrijding.

apparatuur en verlichting correct af te sluiten aan het einde van de dag. Ongeveer een derde van de uitstoot werd veroorzaakt door transport en zo'n 20% door papiergebruik, dat we zo veel mogelijk beperken. De uitstoot compenseren we via Climate Neutral Group (CNG). Ons afval scheiden we in vier stromen: papier, glas, plastic en restafval. Dat lukte voor zo'n 90%.

Duurzaam inkopen

Bij het inkopen van kantoorartikelen en diensten houden we zo veel mogelijk rekening met sociale en milieukosten. Zo printen we standaard dubbelzijdig op gerecycled FSC-papier, gebruiken we duurzaam drukwerk en kopen we biologische en fairtrade koffie en thee. ●

COLOFON • redactie communicatie MVO Nederland • ontwerp en vormgeving Martijn Blokland • productie Drukkerij Pascal
© MVO Nederland • juli 2014 • MVO Nederland, Nieuwekade 9, 3511 RV Utrecht • 030-2305600 • www.mvonederland.nl
• contact@mvonederland.nl • twitter.com/mvo_nl